

การบังคับโทษประหารชีวิตของประเทศลาว

3.1 วิวัฒนาการของการบังคับโทษประหารชีวิตในประเทศลาว

ก่อนปี ค.ศ.1975 ประเทศลาวยังไม่มีความเป็นเอกราช โดยตกเป็นประเทศราชอาณานิคม และตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของต่างชาติมาเป็นเวลาช้านาน จึงทำให้การจัดระบบขององค์กร ต่างๆภายในประเทศไม่มีความต่อเนื่อง รวมทั้งองค์กรในกระบวนการยุติธรรมก็ตกอยู่ในสภาพ เดียวกันเนื่องจากว่าชาติใดเข้ามาปกครองประเทศลาว ชาตินั้นก็จะทำการตัดแก้ หรือก่อตั้งองค์กรต่างๆ เหล่านี้ให้มีความเหมือน หรือใกล้เคียงกับฉบับของตน ซึ่งคนลาวในเวลานั้นต้องตกอยู่ใน สภาพจำยอมทุกอย่าง ไม่มีอำนาจ หรือพลังต่อรองใดๆทั้งสิ้น แม้แต่สิทธิและเสรีภาพของความเป็น พลเมืองเหนือผืนแผ่นดินลาวก็ยังถูกจำกัด คนลาวไม่ได้เป็นเจ้าของประเทศลาว แต่หากเป็นผู้ล่าอาณานิคมต่างหากที่เป็นผู้มีอำนาจเหนือแผ่นดินลาวทั้งปวง ฉะนั้นในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้ค้นคว้าจึงขอแยกวิวัฒนาการของการบังคับโทษประหารชีวิตในประเทศลาวออกเป็นระยะตามประวัติศาสตร์ของชาติลาว กล่าวคือ ในสมัยโบราณ ในสมัยที่ลาวตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส และ ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสหรัฐอเมริกา แต่ปี ค.ศ. 1893 - 1975 ในสมัยที่ลาวได้รับเอกราช และเปลี่ยนแปลงแบบการปกครองจากราชอาณาจักรมาเป็นระบอบสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แต่ปี ค.ศ. 1975 -1990 และการบังคับโทษประหารชีวิตตามรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ฉบับปัจจุบันปี ค.ศ. 1991 และได้รับการปรับปรุงแก้ไขในปี ค.ศ. 2003 ดังต่อไปนี้

3.1.1 ในสมัยโบราณ

ในสมัยโบราณประเทศลาวยังไม่มีองค์กรในกระบวนการยุติธรรมเหมือนเช่นปัจจุบัน การดำเนินคดีอาญาไม่มีโจทก์ไม่มีจำเลยในศาล กฎหมายโบราณของลาวได้กล่าวไว้บางตอนว่า ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการในการตัดสินคดีความนั้น ก็คือเจ้าเมือง หรือ ผู้ปกครองเมืองเป็นผู้ตัดสินคดี ความด้วยตนเอง การวินิจฉัยคดีก็อาศัยจารีตประเพณี ไม่มีตัวบทกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนอยู่ตามหัวเมืองต่างๆ หรือเขตชนบทก็จะเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้ากกเจ้าเหล่า หรือหัวหน้าเผ่า

ผู้มีอิทธิพล และเป็นที่ยอมรับของประชาชนในเขตนั้นเป็นผู้ตัดสิน และคำตัดสินดังกล่าวนั้นก็จะมีผลบังคับใช้โดยเด็ดขาด คู่กรณีไม่มีสิทธิอุทธรณ์ หรือร้องขอต่อว่าแต่อย่างใด¹

ตามขนบธรรมเนียมที่เคยปฏิบัติกันมาตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ คือ อยู่ประตู่ทางเข้าหน้าบ้านของเจ้าเมือง หรือผู้ปกครองเมือง จะมีฆ้อง หรือกลองขนาดใหญ่แขวนไว้ โพร่ฟ้าราษฎรคนใดมีความเดือดร้อน มีเรื่องมีความ หรือได้รับความเป็นทุกข์ ก็จะเข้ามาตีฆ้องตีกลอง หรือที่เรียกว่าลั่นฆ้อง ลั่นกลอง พอได้ยินเสียงฆ้อง หรือเสียงกลอง โพร่ฟ้าราษฎรทั้งปวงก็จะแห่แหนกันมาที่นั่น และเจ้าเมืองก็จะออกมารับทราบเรื่องราวต่างๆ แล้วทำการพิจารณา สอบสวนข้อเท็จจริง แล้วตัดสินคดี ความให้ทันที และคำตัดสินนั้นก็เป็นอย่างที่สุด ไม่มีการอุทธรณ์ หากโทษที่ลงนั้นถึงขั้นประหารชีวิต ก็จะทำการประหารชีวิตในวันนั้นเสียเลย หรืออย่างช้าก็ต้องทำการประหารชีวิตภายในสามวัน หรือ เจ็ดวัน ส่วนขั้นตอนหรือวิธีการประหารชีวิตนั้นจะมีความแตกต่างกันไปตามประเพณีของแต่ละเผ่าชน หรือแต่ละท้องที่ นอกจากนี้ฆ้อง หรือ กลองยังใช้ไว้เป็นเสียงสัญญาณเตือนภัยต่างๆ เช่น ในเวลาที่มี ฆ่าศึก เข้าบ้าน เข้าเมือง หรือมีเหตุร้ายต่างๆ เสียงฆ้องเสียงกลองจะเป็นเสียงออกคำสั่งให้ราษฎร รีบมาที่บ้านเจ้าเมือง หรือให้รีบหลบหนีไปที่อื่นแล้วแต่จังหวะของเสียง

ในปี ค.ศ.1633 เจ้าสุริยวงศา ธรรมมิกราช² ขึ้นครองราช² ภายใต้การปกครองของเจ้าสุริยวงศา ธรรมมิกราช การปกครองอาณาจักรล้านช้างก็ได้มีการปฏิรูประบบการปกครอง เช่น ในราชสำนักมีเจ้าแผ่นดินเป็นผู้ปกครองทั่วทั้งราชอาณาจักร และมีอำนาจเด็ดขาดในการปกครอง โดยมีเจ้ามหาอุปราชเป็นผู้ทำการแทนเจ้าแผ่นดิน (เปรียบเสมือนนายกรัฐมนตรี) มีหน้าที่สำคัญ คือ การปกครอง เป็นประธานสภาราชกิจ ประธานคณะเสนาบดี และมีอำนาจในการออกคำสั่งต่างๆ รวมทั้งสั่งเกณฑ์ทหารในยามสงคราม นอกจากนี้ยังมีเจ้าราชวง มีฐานะต่ำกว่าเจ้ามหาอุปราช มีหน้าที่ดูแลช่วยงานเสนาบดีฝ่ายกลาง และมีเจ้าราชบุตร ซึ่งมีหน้าที่ดูแลผลประโยชน์ช่วย เสนาบดีฝ่ายขวา ทั้งสามพระองค์เรียกว่าฝ่ายแผ่นดิน คณะเสนาบดีแบ่งเป็น เสนาบดีฝ่ายขวา คณะเสนาบดีฝ่ายกลางและเสนาบดีฝ่ายซ้าย การบริหารงานแผ่นดินทั้งหมดขึ้นกับคณะเสนาบดี กล่าวคือ เสนาบดีฝ่ายขวามีหน้าที่รับผิดชอบงานกลาโหม กรมคลัง และ กรมนา โดยมีพระยาเมือง แสนเป็นผู้ดำรง

¹ สุภาสิทธิ์ รอดวันชัย, "กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเปรียบเทียบไทย - ลาว: ขั้นตอนก่อนการพิจารณาของศาล", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 46.

² ลำลิด บัวศรีสวัสดิ์, คัมภีร์พระธรรมศาสตร์หลวง กฎหมายโบราณลาว, พิมพ์ครั้งที่ 1, (นครเวียง จันทน์: โรงพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ, ค.ศ. 1993), หน้า 8.

ตำแหน่งอัศรมหาเสนาบดีฝ่ายขวา คณะเสนาบดีฝ่ายซ้ายรับผิดชอบงานปกครอง งานรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน รับผิดชอบกรมเมือง และกรมวัง โดยมีพระยาเมืองจันทร์เป็นผู้ดำรงตำแหน่ง อัศรมหาเสนาบดีฝ่ายซ้าย ส่วนคณะเสนาบดีฝ่ายกลางรับผิดชอบงานแก้ไขปัญหาต่างๆ และตัดสินคดีความที่เกิดขึ้น ทำหน้าที่เปรียบเสมือนเป็นองค์กรตุลาการ โดยมีพระยาเมือง กลางเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง อัศรมหาเสนาบดีฝ่ายกลาง

เป็นอันปรากฏให้เห็นว่าในสมัยพระเจ้าสุริยวงศา ธรรมมิกราช องค์กรในกระบวนการยุติธรรมได้ปรากฏขึ้นโดยเสนาบดีฝ่ายกลางเป็นผู้ทำการดำเนินและตัดสินคดีความ มิใช่พระเจ้าแผ่นดินจะตัดสินคดีด้วยตนเองเหมือนในเมื่อก่อน ซึ่งเงาของศาลก็ได้ปรากฏให้เห็นนับแต่บัดนั้น เป็นต้นมา ส่วนในหัวเมืองต่างๆ อำนาจทั้งหมดยังเป็นของเจ้าเมือง ในช่วงเวลานี้เอง คือ ในระหว่าง ปี ค.ศ.1660 ได้มีการสร้างกฎหมายขึ้นมาใช้หลายฉบับซึ่งเรียกว่า คัมภีร์ โดยเขียนลงบนใบลาน เช่น คัมภีร์มูลตันไตร สร้อยสายคำ พระธรรมศาสตร์หลวง สุวัณนะมุขธา ราชศาสตร์ โคสาราด สังคะหะปะกร และ คดีโลกคดีธรรม นอกจากนี้ยังมีหลายประเภทย่อยๆ ซึ่งมีเป้าหมายในการใช้เฉพาะเรื่องและส่วนมากจะเป็นหนังสือสั้นๆ เรียกว่าหนังสือก้อม³

ส่วนคัมภีร์พระธรรมศาสตร์หลวง นับว่าเป็นกฎหมายโบราณลาวที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นกฎหมายหลัก(เปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญ) มีบทบัญญัติเป็นมาตรารวมทั้งสิ้นประมาณ 400 กว่ามาตรา(เพราะหายไปประมาณ 60 กว่ามาตรา) และแบ่งเป็นหมวดหรือเรียกว่าห้องซึ่งมีอยู่ห้าห้อง โดยยึดถือหลักศีลห้าหรือปัญจะสี่ลาเป็นหลักในการแบ่งห้อง กล่าวคือ⁴

1. ห้องปานาติปาต พูดถึงการฆ่า(ฆาตกรรม)การทำร้ายร่างกายคนอื่น เป็นต้น
2. ห้องอทินนาทาน พูดถึงการ ลัก การปล้น และการชิงทรัพย์ เป็นต้น
3. ห้องกาเมสุมิตสาจาน พูดถึงการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ และความสัมพันธ์ทางครอบครัว เป็นต้น
4. ห้องมุสาวาด พูดถึงการหลอกลวง ต้มตุ๋น ข้อโกง ข้อฉล ยักยอก เป็นต้น
5. ห้องสุราเมระยะมัดชะ พูดถึงความผิดที่เกิดขึ้นเนื่องจากการดื่มสุราหรือการเสพสิ่ง เสพติดอื่น ๆ เป็นต้น

³ สาลิต บัวศรีสวัสดิ์, คัมภีร์ พระธรรมศาสตร์หลวง กฎหมายโบราณลาว, พิมพ์ครั้งที่ 1, (นครเวียง จันทน์: โรงพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ, ค.ศ. 1993), หน้า 1.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 4 - 5.

แต่ละห้องก็จะมีหลายมาตรา หรือหลายข้อที่ได้บัญญัติ และกำหนดบทลงโทษไว้แล้วแต่กรณีหนัก หรือเบา

โทษอาญาตามกฎหมายในสมัยโบราณลวานั้นมีหลายประเภทดังนี้ คือ

- 1 โทษฆ่าเสีย(โทษประหารชีวิต)
- 2 โทษกักขัง
- 3 โทษเขียนตี หรือตัดตีนลินมือ(ตัดมือตัดเท้า)
- 4 โทษขายเสียต่างประเทศ(เนรเทศ)
- 5 โทษเสียค่าชั้น(โทษปรับ)

นอกจากโทษที่กล่าวมาแล้วบางครั้งก็มีการลงโทษโดยการตกลงของฝ่ายผู้เสียหายและฝ่ายผู้กระทำความผิด เช่น ตกลงให้ผู้กระทำผิดไปทำงานหรือไปเป็นคนเลี้ยงช้างเลี้ยงม้าให้ฝ่ายผู้เสียหาย ซึ่งมีระยะเวลาสั้นยาวแล้วแต่กรณี หรือการตกลงโทษฆ่าเสียเป็นโทษที่ร้ายแรงที่สุด ใช้สำหรับความผิดบางลักษณะที่มีความรุนแรง หรือ กระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และศีลธรรมอันดีของประชาชน

ความผิดอาญาที่มีโทษถึงขั้นประหารชีวิต หรือฆ่าเสียตามกฎหมายโบราณลวานี้ ได้แก่⁵

1. ความผิดฐานไม่เชื่อแก่บ้านเมืองเจ้าพระยา (เป็นกบฏต่อแผ่นดิน หรือต่อพระมหากษัตริย์)
2. ความผิดฐานฆ่าท่านผู้บ่อผิด(ฆ่าคนบริสุทธิ์)
3. ความผิดฐานฆ่าท่านชาวเจ้าสะมะนะพาม(ฆ่าผู้ที่มีศักดิ์ และความรู้สูง)
4. ความผิดฐานทำลายพระพุทธรูปหรือพระอุโบสถ
5. ความผิดฐานลักทรัพย์ของสงฆ์
6. ความผิดฐานเป็นโจรปล้นท่าน
7. ความผิดฐานลักเอาลูก เมียท่านไปขาย
8. ความผิดฐานเอาข้าศึกมาซ่อนไว้ที่บ้าน(ให้ที่ซ่อนแก่ข้าศึก)
9. ความผิดฐานลูกฆ่าพ่อแม่ น้องฆ่าพี่
10. ความผิดฐานฆ่าเจ้าตนเอง(หมายถึงช้อยฆ่าเจ้านาย)

ส่วนขั้นตอน และวิธีการบังคับโทษประหารชีวิตในสมัยนั้นกฎหมายไม่ได้บัญญัติไว้ หรือไม่ได้กล่าวถึง หรืออาจบัญญัติไว้ในส่วนหนึ่งของกฎหมายที่ขาดหายไปก็เป็นได้

⁵ ลำลิต บัวศรีสวัสดิ์, คัมภีร์ สุวัณนะมุขชา, พิมพ์ครั้งที่ 1, (นครเวียงจันทน์:โรงพิมพ์วิสาหกิจการพิมพ์
จำหน่ายศึกษา, ค.ศ. 1994), หน้า69 .

3.1.2 ในสมัยที่ลาวตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสและตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสหรัฐอเมริกา แต่ปี ค.ศ. 1893 –1975

นับว่าเป็นเวลานานถึง 115 ปี ที่ลาวตกเป็นประเทศราชของสยาม คือ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1778–1893 จึงสิ้นสุดลงโดยการเข้ารุกรานลาวของพวกล่าอาณานิคมฝรั่งเศส คือวันที่ 3 ตุลาคมปี ค.ศ. 1893 สนธิสัญญาฝรั่งเศส – สยาม ได้รับการลงนามที่บางกอก รัฐบาลสยามได้ประกาศยกเลิก อำนาจทั้งหมดบนดินแดนลาวฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง และดินแดนส่วนหนึ่งทางฝั่งขวาของแม่น้ำโขงสนธิสัญญาฉบับนี้ถือว่าเป็นการเปิดประตูเพื่อให้ฝรั่งเศสเข้ามาปกครองลาว

เริ่มแต่ปี ค.ศ. 1893 เป็นต้นมาฝรั่งเศสได้เข้ามาปกครองทั้งสามประเทศในอินโดจีน คือ ลาว เวียดนาม และกัมพูชา หรือที่เรียกสั้นๆ ว่าอินโดจีนฝรั่งเศส ในเวลานั้น ทั้งสามประเทศนี้ใช้กฎหมายฉบับเดียวกัน และกฎหมายฉบับนั้นเขียนเป็นภาษาฝรั่งเศส (ไม่ได้บอกว่าใครเป็นผู้กร่าง และร่างอยู่ที่ใด) กฎหมายฉบับดังกล่าวมีความใกล้เคียงกับกฎหมายของฝรั่งเศสเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องขององค์กรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น ตำรวจ อัยการ ศาล และ ราชทัณฑ์ ตลอดจนถึงวิธีการและขั้นตอนของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ก็นับ ว่ามีต้นฉบับจากฝรั่งเศส⁶

จนมาถึงปี ค.ศ. 1927 ฝรั่งเศสจึงอนุญาตให้ประเทศลาวมีรัฐธรรมนูญฉบับแรกของตนเองและพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาลาว อันเป็นแม่บทแห่งกฎหมายลาว กฎหมายทุกแขนงที่เห็นว่ามี ความจำเป็น ฝรั่งเศสก็จะอนุญาตให้พิมพ์เป็นภาษาลาว จนมาถึงปี ค.ศ. 1954 ฝรั่งเศสได้ถอนหนีจากลาว และสหรัฐอเมริกา ก็เข้ามาแทนที่ แต่ก็ยังใช้กฎหมายฉบับนี้ตลอดมาจนถึงวันที่ 2 ธันวาคม ปี ค.ศ. 1975 ในบรรดากฎหมายของลาว ที่บัญญัติถึงบทลงโทษ และวิธีการบังคับโทษต่างๆ ใน เวลานั้นก็คือกฎหมายลักษณะอาญา และกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กล่าวคือ

โทษอาญาตามกฎหมายลักษณะอาญานั้นมีหลายประเภทโดยมีการจัดหมวดหมู่ และแยกลักษณะของโทษไว้ดังนี้ คือ

1. โทษประหารชีวิต
2. โทษจำคุก หรือโทษตัดอิสรภาพ

⁶ สมลิต จันทะจักร. อดีต รตช. กระทรวงยุติธรรม ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองอัยการสูงสุดแห่ง ส ป ป ลาว. สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม พ.ศ.2545. อ้างถึงใน สุภาสิทธิ์ รอวันชัย, "กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เปรียบเทียบ ไทย – ลาว : ขั้นตอนก่อนการพิจารณาของศาล". (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชา นิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 48 .

3. โทษเสียค่าพิในหลวง(โทษปรับ)

นอกจากโทษที่กล่าวมาแล้วยังมีโทษบางประเภทที่ศาลสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดเพิ่มอีก ซึ่งเรียกว่าโทษเทียม หรือโทษเพิ่ม ได้แก่

- 1). การถอน หรืองดใช้ใบอนุญาตขับขี่ หรือใบอนุญาตถือปืน
- 2). การปิดกิจการ หรือห้างร้านต่างๆ
- 3). การห้ามใช้ หรือ งดใช้สิทธิของพลเมือง (สิทธิในการเลือกตั้ง หรือ รับสมัครเลือกตั้ง สภาผู้แทนราษฎร) และสิทธิทางแพ่ง หรือสิทธิในการรับราชการ
- 4). การให้อยู่ในความพิทักษ์รักษาของทางราชการ(การคุมประพฤติ)
- 5). การห้ามใช้สิทธิตามกฎหมาย
- 6). การริบทรัพย์สิน และอื่นๆ

โทษประหารชีวิตเป็นโทษที่ร้ายแรงที่สุด ใช้สำหรับความผิดบางลักษณะที่มีความรุนแรง หรือ กระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และศีลธรรมอันดีของประชาชน ยกตัวอย่างเช่น

1. ความผิดเกี่ยวกับกบฏ และทำให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง

ความผิดประเภทนี้จะกำหนดไว้ว่า คนพวกใดยุยงให้ราษฎรกบฏ หรือประทุษร้ายให้เกิดวุ่นวายแก่ระเบียบ และความถาวรของมนุษย์ เช่นว่า มีความประสงค์อยากให้ปล่อยบุคคลซึ่งถูกไต่สวน หรือถูกลงโทษกักขัง มีความประสงค์อยากทำให้ชำรุด หรือทำลายหอโรงซึ่งเป็นของรัฐบาล โดยการจุดเผา หรือประการหนึ่งประการใดก็ดี มีความประสงค์ประทุษร้ายหอไตร หรือหอโรง สำหรับเก็บไว้หนังสือชำรุด พังเพเสียหายไปก็ดี คนพวกกระทำความผิดนี้ก็จะได้รับโทษประหารชีวิต⁷

2. ความผิดเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อพระมหากษัตริย์ เจ้านายชั้นสูง บรรดาข้าราชการ และเจ้าพนักงานของรัฐบาลลาว

มาตรา 89 ให้ลงโทษประหารชีวิตแก่บุคคลใดได้ปองร้ายแก่พระชนม์ หรือแก่พระมหากษัตริย์ หรือ ได้หาให้โค่นล้มสิ่งของ ที่ได้ตั้งไว้ในพระราชอาณาจักร หรือ ให้เปลี่ยนแปลงลำดับการขึ้นเสวยราชบัลลังก์

มาตรา 90 ให้ลงโทษทำการสัพทุกซ์หมดชั่วชีวิต(จำคุกตลอดชีวิต) แก่ผู้ได้ปองร้ายต่อองค์พระมเหสี องค์มกุฎราชกุมาร หรือเจ้ามหาอุปราช ตลอดถึงเจ้านครจำปาสัก

⁷ ประมวลกฎหมายลักษณะอาญา แห่งราชอาณาจักรลาว มาตรา 79 .

ถ้าหากการปองร้ายพาให้เกิดการสิ้นพระชนม์แล้ว ผู้กระทำความผิดก็จะถูกลงโทษประหารชีวิต
มาตรา 94 วรรคที่ 1 ผู้ใดได้ทำการฆาตกรรมข้าราชการ หรือพนักงานของราชการ ใน
 เวลาปฏิบัติหน้าที่ หรือในโอกาสปฏิบัติหน้าที่นั้น ก็จะถูกลงโทษประหารชีวิต หรือทำการสัพทุกซ์
 หมดชั่วชีวิต

3. ความผิดเกี่ยวกับการฆ่าคน และการทำแท้งโดยเจตนา

ความผิดประเภทนี้ตัวบทในกฎหมายลักษณะอาญาจัดไว้เป็น 7 มาตรา แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วน
 หนึ่งเกี่ยวกับการฆ่าคนโดยเจตนาจะโดยวิธีการใดก็ตาม ซึ่งหมายถึงคนที่ได้ผ่านการคลอด และอยู่รอด
 มีชีวิตแล้ว อีกส่วนหนึ่งเกี่ยวกับการเจตนาทำลายสิ่งที่จะก่อให้เกิดเป็นมนุษย์ ซึ่งเรียกว่าการทำแท้ง
 โดยเจตนาและได้มีการกำหนดบทลงโทษไว้หลายลักษณะ ซึ่งในนี้มีทั้งโทษประหารชีวิตอยู่ด้วยเป็นต้น
 การกระทำความผิดที่มีลักษณะ หรือการกระทำที่ซ้ำ หรือกระทำความผิดหลายอย่างในกรรมเดียว เช่น

มาตรา 142 ได้บัญญัติไว้ว่า⁸ เมื่อได้ก่อเหตุประทุษร้ายอันหนึ่งมาแล้ว จึงมากระทำความผิด
 ฐานครุโทษนี้ หรือเมื่อได้กระทำความผิดฐานนี้แล้ว จึงได้ประทุษร้ายในฐานอื่นต่อไปอีกก็ดี หรือได้กระ
 ทำผิดฐานครุโทษนี้ เพราะมีความประสงค์ทางกระทำผิดข้ออื่น ๆ นั้น หรือเพื่อจะให้ กระทำความผิดอย่างใด
 ให้ได้โดยสะดวก หรือเพื่อจะให้ลงมือกระทำความผิดนั้นให้ได้ตามความหมายก็ดี หรือได้กระทำ
 ผิดฐานครุโทษนี้ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดอย่างใด ๆ และพวกสมรู้เป็นใจกับเขาให้หนีไปได้โดยสะดวก
 หรือเพื่อจะไม่ให้พวกกระทำความผิดเหล่านั้นต้องโทษทัณฑ์ก็ดี พวกกระทำความผิด ฐานครุโทษดังกล่าวนี้ ก็
 จะถูกลงโทษประหารชีวิต

ความผิดฐานครุโทษซึ่งได้เจตนาหมายปองร้าย หรือซึ่งได้ประทุษร้ายด้วยอุบายก็จะเรียกว่า
 กระทำความผิดฐานเจตนาฆ่าคน และผู้กระทำความผิดฐานนี้ก็จะถูกลงโทษประหารชีวิตเหมือนกัน

มาตร 144 ได้บัญญัติไว้ว่า⁹ ก็จะถูกลงโทษประหารชีวิต หรือโทษทำการสัพทุกซ์หมดชั่วชีวิต
 เมื่อมีการกระทำความผิดดังต่อไปนี้

- 1) เมื่อเมียได้ฆาตกรรมผัว หรือผัวได้ฆาตกรรมเมีย เว้นเสียแต่ในกรณีมีความผิดฐานโทษา
 นุโทษจับได้กับที่ฐานมิตาจานซึ่งได้กล่าวไว้ในมาตรา 171 แห่งประมวลกฎหมายนี้
- 2) เมื่อลูกได้ฆาตกรรมพ่อหรือแม่ เมื่อลูกเขย หรือลูกสะใภ้ ได้ฆาตกรรมพ่อหรือแม่ของ

⁸ ประมวลกฎหมายลักษณะอาญา แห่งราชอาณาจักรลาว มาตรา 142 .

⁹ ประมวลกฎหมายลักษณะอาญา แห่งราชอาณาจักรลาว มาตรา 144 .

เมียหรือผัวตน เมื่อพ่อหรือแม่ของเมียหรือผัว ได้ฆาตกรรม ปู่ ย่า ตา ยาย หรือพวกนี้ได้ ฆาตกรรมหลาน เมื่อน้อง พี่ชาย พี่สาว ได้ฆาตกรรมตนเอง เมื่อลุง ป้า อาว อา น้า ได้ฆาตกรรมหลาน หรือเมื่อพวกนี้ได้ฆาตกรรมลุง ป้า อาว อา น้า เมื่อลูกของน้องลูกของพี่ ได้ฆาตกรรมตนเอง

- 3) เมื่อลูกจ้างได้ฆาตกรรมนายจ้าง
- 4) เมื่อมีการฆาตกรรมพระสงฆ์
- 5) เมื่อลูกสิตได้ฆาตกรรมครูของตน
- 6) เมื่อมีการตอนหรือมีการเบือเมา
- 7) เมื่อได้ตัดปาดเถียนที่ยังมีชีวิตอยู่

4. ความผิดเกี่ยวกับการการปองร้ายต่ออิสรภาพ ความสงบ หรือชื่อเสียง

มาตรา 183 บัญญัติไว้ว่า บุคคลทุกคนที่ไม่ได้รับคำสั่งของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ และนอกจากในกรณีที่ถูกหมายได้สั่ง หรือ อนุญาตให้จับนั้น ได้จับตัว กักขัง หรือ หน่วงเหนี่ยวบุคคลหนึ่งบุคคลใด แล้ว ก็จะถูกลงโทษทำการสัฟทุกซ์แต่ห้าหาลิปปี และเสียค่าพิในหลวงแต่ห้าพัน(5000) หา ห้าลิปพัน (50 000) กีบ

ถ้าการกักขังหรือการหน่วงเหนี่ยวนั้นหากเกินกว่าหนึ่งเดือนแล้ว ก็จะถูกลงโทษให้ทำการสัฟทุกซ์หมดชั่วชีวิต

ถ้าบรรดาบุคคลผู้ถูกจับตัว กักขัง หรือถูกหน่วงเหนี่ยวนั้นหากถูกทรมานร่างกายแล้ว ผู้กระทำความผิดก็จะถูกลงโทษประหารชีวิต¹⁰

วิธีการ และขั้นตอนในการบังคับโทษประหารชีวิต

สำหรับ วิธีการ และขั้นตอน ของการประหารชีวิตนั้น กฎหมายได้กำหนดไว้ว่า บุคคลใดมีโทษประหารชีวิต ก็จะถูกตัดศีรษะ หรือเอาปืนยิงต่อหน้าประชาชน¹¹ เมื่อโทษที่ลงไสนั้นเป็นโทษประหารชีวิต เมื่อการลงโทษนั้นมีคำตัดสินถึงที่สุดแล้ว ให้กรมอัยการรายงานให้รัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมทราบในทันทีทันใด¹² จากนั้น รัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรม ก็จะทูลเกล้าทววยบังคมต่อพระมหากษัตริย์ เพื่อขอพระราชทานความเห็นชอบกับการลงโทษนั้น

ถึงอย่างไรก็ดี จะปฏิบัติการลงโทษนั้นได้ หรือจะประหารชีวิตได้ ก็ต่อเมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงเห็นชอบการลงโทษนั้นเสียก่อน¹³ หรือต่อเมื่อไม่ได้รับการให้อภัยโทษเท่านั้น ถ้าผู้ที่ถูกลงโทษ

¹⁰ ประมวลกฎหมายลักษณะอาญา แห่งราชอาณาจักรลาว มาตรา 183 .

¹¹ ประมวลกฎหมายลักษณะอาญา แห่งราชอาณาจักรลาว มาตรา 10 .

¹² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แห่งราชอาณาจักรลาว มาตรา 650 .

ประหารชีวิตนั้นหากเป็นผู้หญิงที่มีครรภ์แล้ว ให้เลื่อนการประหารชีวิตนั้นไปจนกว่าผู้หญิงนั้นจะคลอดบุตรได้สิบสองเดือนแล้วจึงปฏิบัติได้¹⁴

สำหรับสถานที่ที่จะทำการประหารชีวิตนั้นกฎหมายมีบทบัญญัติไว้ว่า จะประหารชีวิตที่ใด นั้นสุดแล้วแต่อาญาสิทธิแขวง(ผู้ว่าราชการจังหวัด)ที่ผู้มีโทษได้กระทำผิดจะเป็นผู้บอกชี้ให้¹⁵

3.1.3 ในสมัยที่ลาวได้รับเอกราช และเปลี่ยนแปลงการปกครองจากราชอาณาจักรมาเป็นระบอบ ส ป ป ลาว ปี ค.ศ. 1975-1990

ในวันที่ 2 ธันวาคม ปี ค.ศ.1975 พระมหากษัตริย์ทรงออกมาประกาศสละบัลลังก์ และลบล้างสถาบันพระมหากษัตริย์ แล้วประกาศให้ลาวเป็นประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว โดยให้สมเด็จเจ้าสุภานุวงศ์ ดำรงตำแหน่งประธานประเทศ และประธานสภา ประชาชนสูงสุด (ประธานรัฐสภา) ส่วนพระมหากษัตริย์มารับตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาประธานประเทศ และแต่งตั้ง ท่าน ไกสร พรมวิหาน ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ส่วนสมเด็จ เจ้าสุวรรณพรมมา (พี่ชายของ สมเด็จเจ้าสุภานุวงศ์) ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีในสมัยราชอาณาจักร มารับตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี จากนั้นมากฎหมายทุกฉบับตลอดถึงรัฐธรรมนูญของรัฐบาลสมัยพระราชอาณาจักร ที่ไม่เหมาะสมและไม่เอื้ออำนวยในการบริหารประเทศ ก็ถูกยกเลิกทั้งหมด ในวันที่ 2 ธันวาคม ค.ศ. 1975 แล้วตรารัฐธรรมนูญฉบับใหม่ออกมาใช้ ซึ่งในช่วงระยะที่เตรียมการตรารัฐธรรมนูญฉบับใหม่นั้นได้มีคำสั่งเลขที่ 53/น ย ลงวันที่ 15 ตุลาคม ค.ศ.1976 ของสำนักนายกรัฐมนตรี (พ ร ก) เกี่ยวกับการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมออกมาใช้เป็นการชั่วคราวในคำสั่งฉบับนี้ ส่วนมากจะบัญญัติในเรื่องขั้นตอน และวิธีพิจารณาความอาญา ไม่มีบทกำหนดโทษและประเภท โทษอย่างชัดเจนเช่นปัจจุบัน แต่ก็พอจะเข้าใจได้ว่า ตามคำสั่งฉบับนี้ ได้มีการแยกลักษณะของโทษ ไว้เป็นสามสถาน ดังนี้

สถานหนึ่ง ให้ประหารชีวิต

สถานหนึ่ง ให้จำคุก

สถานหนึ่ง ให้ตัดสร้างโดยมีกำหนด¹⁶

สำหรับความผิดที่มีโทษถึงขั้นประหารชีวิต ตามคำสั่งฉบับนี้ ได้แก่

¹³ ประมวลกฎหมายลักษณะอาญา แห่งราชอาณาจักรลาว มาตรา 11 .

¹⁴ ประมวลกฎหมายลักษณะอาญา แห่งราชอาณาจักรลาว มาตรา 12 .

¹⁵ ประมวลกฎหมายลักษณะอาญา แห่งราชอาณาจักรลาว มาตรา 10 .

¹⁶ เป็นนโยบายของรัฐบาลเพื่อศึกษาอบรมผู้กระทำความผิดให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวคิด กับตัวเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ

1. ความผิดฐานเป็นตัวการ ที่ทรยศอย่างร้ายแรงต่อการปฏิวัติ
2. ความผิดฐาน ทำการวางแผนทำลาย โดยมีจุดประสงค์โค่นล้มอำนาจการปกครองปฏิวัติ
3. ความผิดฐานทำลายชีวิตและความสงบสุขของประชาชน

ส่วนขั้นตอนและวิธีการบังคับโทษประหารชีวิตนั้น ในคำสั่งฉบับนี้ไม่ได้บัญญัติไว้ว่ามีขั้นตอนอย่างไร และประหารชีวิตโดยวิธีใด แต่ในทางปฏิบัตินั้นเห็นว่าทุกครั้งที่ได้มีการประหารชีวิต โดยวิธีการยิงเป้า อย่างไรก็ดี ตามคำสั่งฉบับนี้ได้บัญญัติไว้ว่า จะตัดสินลงโทษประหารชีวิต และทำการ ประหารชีวิตได้นั้นต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะประจําสภารัฐมนตรี (คณะประจํารัฐสภา) เสีย ก่อน¹⁷

3.1.4 สรุปวิวัฒนาการของการบังคับโทษประหารชีวิตในประเทศลาว

ผ่านการศึกษาถึงวิวัฒนาการของการบังคับโทษประหารชีวิตในประเทศลาวมาแล้วนั้น ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงและการเจริญเติบโตของสังคมลาวตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมันยังแสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าด้านอารยธรรมทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของลาวอีกด้วย ซึ่งเริ่มจากที่ไม่มีกฎหมาย ไม่มีศาล ไม่มีกระบวนการยุติธรรมเหมือนเช่นปัจจุบัน จนค่อยๆปรากฏเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาทีละน้อยและพัฒนามาเรื่อยๆ ถึงว่าปัจจุบันแม้จะยังไม่ทันเทียบเคียงกับนานาอารยประเทศได้ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับเมื่อก่อนและเงื่อนไขพร้อมๆกับระยะเวลาในการพัฒนาประเทศชาติแล้ว ก็ถือว่าประเทศลาวนั้นมีวิวัฒนาการทางด้านกระบวนการยุติธรรมไปในทางที่ดีขึ้นพอสมควร ในเรื่องของการบังคับโทษประหารชีวิตก็เช่นกัน ถ้าดูจากวิวัฒนาการแล้วจะเห็นได้ว่ามีอันเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งจากเมื่อก่อนการประหารชีวิตถือปฏิบัติตามประเพณีของแต่ละเผ่า แต่ละท้องถิ่นจะมีวิธี และขั้นตอนแตกต่างกันไป โทษประหารชีวิตมักจะนำมาใช้อย่างมากมายกับความผิดเล็กๆน้อยๆ ต่อมาก็ได้มีการพัฒนามาเรื่อยๆโดยมีการปรับปรุงให้เข้าสู่ระเบียบกฎหมายและได้กำหนดประเภทความผิดที่มีโทษประหารชีวิตไว้อย่างชัดเจน ถึงแม้ว่าปัจจุบันกฎหมายของลาวยังไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับวิธีการหรือขั้นตอนในการบังคับโทษประหารชีวิตไว้อย่างชัดเจนก็ตาม แต่ในทางปฏิบัตินั้นก็ได้อำนาจหรือคำแนะนำจากรัฐสภาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติแล้ว

กล่าวโดยสรุป ก็คือ กระบวนการยุติธรรมก็คือการบังคับโทษประหารชีวิตของลาวนั้น ได้มีการพัฒนา และมีวิวัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้น และจะดีที่สุดถ้าประเทศลาวมีการพัฒนาไปถึงขั้นมีการยกเลิกการนำใช้โทษประหารชีวิตในสังคมลาว

¹⁷ คำสั่ง เลขที่ 53/ น.ย ลงวันที่ 15 ตุลาคม ค.ศ. 1976 หน้า 14.

3.2 การบังคับโทษประหารชีวิตตามรัฐธรรมนูญแห่ง ส ป ป ลาว ฉบับปัจจุบัน ค.ศ. 1991 และได้รับการปรับปรุงแก้ไขในปี ค.ศ. 2003

มาถึงปี ค.ศ.1991 เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมพร้อมทั้งประเทศลาวได้มีการเปิดกว้างการร่วมมือ และการลงทุนกับต่างประเทศในหลายๆด้าน ดังนั้น เพื่อเป็นการรองรับเหตุการณ์ดังกล่าว รัฐบาลลาวจึงได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และกฎหมายจำนวนหนึ่งที่เห็นว่ามีความจำเป็นที่จะนำไปใช้ในการปกครองและบริหารประเทศ ตลอดถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ก็มีการรับรองจากสภาแห่งชาติ(รัฐสภา) โดยเฉพาะ กฎหมายอาญา และกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับบทลงโทษ หรือประเภทโทษ ตลอดถึงขั้นตอนและวิธีการบังคับโทษประเภทต่างๆ ดังที่จะกล่าวในต่อไปนี้

3.2.1 โทษตามกฎหมายอาญาของลาวในปัจจุบัน

โทษ เป็นมาตรการบังคับของรัฐ ซึ่งบัญญัติไว้ในกฎหมายอาญา และศาลเป็นผู้มีอำนาจในการลงโทษผู้กระทำความผิด หรืออาจกล่าวได้ว่า โทษ เป็นบทบังคับ (Sanction) ต่อการกระทำความผิด ซึ่งเป็นมาตรการในการปราบปรามการกระทำความผิดของบุคคล ซึ่งโทษนี้เองที่ทำให้กฎหมายอาญามีลักษณะที่แตกต่างไปจากกฎหมายประเภทอื่นๆ โทษ ในกฎหมายอาญาจะ ทำหน้าที่เป็นเสมือนสิ่งที่คอยบังคับ และควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในสังคมให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย เพื่อประโยชน์ต่อกันทั้งหมดในสังคมในการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ในประมวลกฎหมายอาญา ได้บัญญัติหลักพื้นฐานของการใช้กฎหมายอาญาไว้ใน มาตรา 2 ของประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งบัญญัติว่า

“บุคคลผู้ใดจะมีความรับผิดชอบทางอาญา และจะถูกลงโทษทางอาญาได้ ก็ต่อเมื่อบุคคลผู้นั้นหากมีการกระทำโดยเจตนาหรือด้วยความไม่ระมัดระวัง ที่เป็นอันตรายต่อสังคม ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายอาญา และในเมื่อมีคำตัดสินของศาลเท่านั้น”¹⁸

หมายความว่า โทษจะต้องเป็นไปตามกฎหมาย กล่าวคือ ในการจะกล่าวหาว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด และ จะลงโทษบุคคลใด จะต้องมีการบัญญัติว่า การกระทำนั้นเป็นความผิดและมีโทษ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดจะต้องมีวิธีการและระวางโทษเป็นไปตามที่กฎหมาย กำหนด และมีแต่ศาลเท่านั้นที่มีอำนาจในการลงโทษผู้กระทำความผิด ซึ่งหลักการนี้ทำให้เกิดข้อ กำหนด ซึ่งเป็นหลักประกันเสรีภาพของประชาชน เป็นหลักการเดียวกับหลัก มาตรา 2 วรรคแรก ของประมวล

¹⁸ ประมวลกฎหมายอาญาแห่ง ส ป ป ลาว มาตรา 2 .

กฎหมายอาญาของไทย อันมาจากสภานิติบัญญัติในภาษาลาตินที่ว่า “ Nullum Crimen Nulla Poena Sine Lege ” หรือแปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “ ถ้าไม่มีกฎหมาย ก็ไม่มีความผิด และไม่มีโทษ ” ดังนั้น จึงจะนำกฎหมายจารีตประเพณี บทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง หรือหลักกฎหมายทั่วไปมาทำการลงโทษผู้กระทำความผิดไม่ได้ โดยกฎหมายอาญาจะต้องมี หลักการที่แน่นอน ชัดเจน และไม่คลุมเครือ และอีกประการหนึ่ง ในการลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดในความผิดฐานใด ฐานหนึ่งนั้น จะต้องกระทำโดยไม่เลือกปฏิบัติ และต้องเป็นไปโดยเสมอภาค ไม่ว่าผู้นั้นจะมีความแตกต่างกันในเรื่องของฐานะ สภาพแวดล้อม หรือปัจจัยในเรื่องอื่นๆ เมื่อ กระทำความผิดในความผิดฐานเดียวกันดังกล่าวแล้ว ก็ต้องได้รับโทษในอัตราเดียวกัน แต่ไม่ได้หมายความว่าความถึงขนาดจะต้องได้รับโทษจำนวนเท่ากัน เพราะว่าเป็นเรื่องในการใช้ดุลพินิจของศาลที่จะกำหนดโดยคำนึงถึงความเป็นอันตรายร้ายแรงและพฤติการณ์แห่งความผิดเป็นรายคดีไป และประการสุดท้าย โทษ ถือว่าเป็นเรื่องเฉพาะตัว หมายความว่า เป็นเรื่องที่จะกระทำต่อตัวผู้กระทำความผิดโดยตรงเท่านั้น จะให้ผู้อื่นรับผิดชอบแทนไม่ได้ ฉะนั้น เมื่อผู้กระทำความผิดหากถึงแก่ ความตาย โทษจึงถือว่าเป็นอันระงับไป ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 23(เดิม) ที่ว่า “ การดำเนินคดีอาญาจะยุติลง ในเมื่อผู้กระทำความผิดหากได้เสียชีวิต ไม่ว่าจะก่อน หรือหลังการฟ้องร้องก็ตาม ”¹⁹

3.2.2 ประเภทโทษตามประมวลกฎหมายอาญาของลาว

ในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศลาวได้บัญญัติและแบ่งประเภทของโทษตามที่ได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 28 ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภท ได้แก่

1. โทษต้นตอ ซึ่งประกอบด้วย
 - 1). ตำนานวิจารณ์ต่อหน้ามหาชน
 - 2). ตัดสร้างโดยไม่ตัดอิสระภาพ
 - 3). ตัดอิสระภาพ
 - 4). ประหารชีวิต
2. โทษเพิ่ม ซึ่งประกอบด้วย
 - 1). ปรับไหม (ในบางกรณีอาจจะเป็นโทษต้นตอ)
 - 2). ริบวัตตุสิ่งของ
 - 3). ริบทรัพย์สิน

¹⁹ ประมวลกฎหมายอาญา แห่ง ส ป ลาว มาตรา 23 .

4). ปลดสิทธิเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้ง

5). จำกัดที่อยู่

โทษริบทรัพย์สินและจำกัดที่อยู่นั้นจะลงใส่ผู้กระทำความผิดได้ก็ต่อเมื่อ โทษดังกล่าวหากได้กำหนดไว้ในภาคเฉพาะของกฎหมายอาญาฉบับนี้เท่านั้น

นอกจากโทษต้นตอและโทษเพิ่มนั้นแล้ว ศาลอาจจะเสนอให้องค์การที่เกี่ยวข้องถอนคืนใบอนุญาตขับขี่ หรือใบอนุญาตอื่นๆ ปลดตำแหน่ง ห้ามดำรงตำแหน่ง หรือประกอบอาชีพหนึ่งอาชีพ ได้ ปลดเหรียญชัย เหรียญกา หรือนามยศ และเนรเทศผู้กระทำความผิด²⁰

3.2.3 ประเภทความผิดที่มีโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาของลาว

ในการลงโทษประหารชีวิตในประเทศลาวนั้น จะใช้ลงโทษเฉพาะความผิดที่รุนแรงเท่านั้น เช่น ความผิดที่เกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือในความผิดที่มีผลทำให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย หรือในความผิดที่ก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชนหรือความผิดอันเกี่ยวกับเพศเช่นเดียวกันกับประเทศอื่นๆ ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

ความผิดที่มีโทษประหารชีวิตตามที่ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของลาว มีดังต่อไปนี้

ความผิดต่อความสงบของชาติและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

มาตรา 56 การทรยศต่อชาติ

มาตรา 57 การเป็นกบฏ

มาตรา 58 การเป็นนักสืบสอดแนม

มาตรา 60 (ใหม่) การปองร้าย

มาตรา 61 การทำลายทำให้เสียหาย

มาตรา 62 การทำลายกิจการของรัฐหรือของสังคม

มาตรา 67 การโจรกรรม

มาตรา 68 การทำลายทำให้เสียหายหรือบุกรุกค่ายคุมขัง (เรือนจำ) ค่ายตัดสร้าง
(สถานพินิจ)

มาตรา 80 (ใหม่) การกระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธเคมี

ความผิดต่อชีวิต สุขภาพ และเกียรติยศศักดิ์ศรีของบุคคล

²⁰ ประมวลกฎหมายอาญา แห่ง ส ป ป ลาว มาตรา 28.

- มาตรา 88 การฆาตกรรม
 ความผิดต่อสิทธิ และเสรีภาพของพลเมือง
 มาตรา 98 (ใหม่) การละเมิดความปลอดภัยทางอากาศ สนามบิน ท่าอากาศยาน
 มาตรา 101 (ใหม่) การจับไปเป็นตัวประกัน
 ความผิดต่อกรรมสิทธิ์ของรัฐหรือส่วนรวม
 มาตรา 107 การปล้นทรัพย์ของรัฐหรือรวมหมู่ (ส่วนรวม)
 ความผิดต่อสายสัมพันธ์ครอบครัว ผัวเมียและจาริตประเพณี
 มาตรา 128 การข่มขืนกระทำชำเรา
 มาตรา 134 (ใหม่) การค้ามนุษย์
 ความผิดต่อเศรษฐกิจ
 มาตรา 146 (ใหม่) การผลิต ค้าขาย เสพ หรือมียาเสพติดไว้ในครอบครอง
 ความผิดต่อระเบียบบริหารและกระบวนการยุติธรรม
 มาตรา 158 การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน
 ว่าด้วยอาชญากรรมพิเศษ
 มาตรา 175(ใหม่) การกระทำที่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของเรือ เครื่องบิน
 ท่าอากาศยาน รถยนต์ สนามบิน ท่าอากาศยาน หรือ สถานีรถโดยสาร

3.2.4 องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับโทษอาญาของลาว

เกี่ยวกับองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับโทษอาญาของลาวนั้น จะมีความแตกต่างกับประเทศไทย จากการบัญญัติของกฎหมายแล้วจะเห็นว่าเป็นอำนาจของสององค์กร คือ ศาล และ อัยการ เนื่องจากว่า ศาล และอัยการนั้นเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการออกหมายอาญาต่างๆ เช่น หมายค้น หมายจับ หมายจำคุก หมายปล่อยตัว ฯลฯ ยกตัวอย่างการจับตัว ตามมาตรา 62 ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติว่า

“ มาตรา 62 การจับตัว การจับตัวบุคคลผู้ใดคนหนึ่ง ต้องมีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรของอัยการประชาชน หรือศาลประชาชน เว้นเสียแต่ในกรณีการกระทำความผิดซึ่งหน้าหรือรีบด่วน”²¹ แต่ ในทางปฏิบัติแล้ว ศาลจะใช้อำนาจดังกล่าวอย่างน้อยมาก อำนาจส่วนใหญ่จะเป็นของอัยการรวมถึงอำนาจควบคุมการดำเนินคดีของพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจอีกด้วย ดังนั้น

²¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแห่ง ส ป ป ลาว มาตรา 62 วรรคหนึ่ง.

อัยการจึงเป็นองค์กรที่มีบทบาทในการดำเนินคดีอาญามากที่สุด โดยเริ่มแต่ขั้นตอนสืบสวน สอบสวน จนถึงขั้นตอนบังคับโทษ ยกตัวอย่างการปล่อยตัวนักโทษ ตามมาตรา 105 ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติว่า

“มาตรา 105 การปล่อยตัวนักโทษ เมื่อผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติโทษตัดอิสรภาพครบตามกำหนดที่ศาลตัดสินแล้ว เจ้าหน้าที่เรือนจำต้องปล่อยตัวผู้เกี่ยวข้อง ถ้าหากยังไม่ทันถูกปล่อยตัวนั้น อัยการประชาชนต้องออกคำสั่งปล่อยตัวในทันที”²²

จากบทบาทและอำนาจหน้าที่ดังกล่าวจึงสามารถกล่าวได้ว่า องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับโทษอาญาของลาวนั้นก็คืออัยการ ถึงอย่างไรก็ดี ในบางกรณีศาลก็มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับโทษอาญาเช่นกัน ดังเช่น การให้มาตรการของศาลกับบุคคลวิกลจริต ผู้ที่เป็นโรคพิษสุราหรือยาเสพติดเรื้อรัง โรคติดต่อร้ายแรงอื่นๆ ในเวลาถูกศาลตัดสินหรือในเวลาปฏิบัติโทษ และการปล่อยตัวนักโทษก่อนกำหนดโดยมีเงื่อนไข²³

3.2.5 โทษประหารชีวิต ขั้นตอน และวิธีการประหารชีวิตของลาว

โทษประหารชีวิต ถือว่าเป็นการลงโทษที่มีความรุนแรงที่สุดตามที่ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 32 ของลาวว่า “โทษประหารชีวิต เป็นมาตรการพิเศษของการลงโทษ ที่จะลงใส่ผู้กระทำความผิดในสถานหนักเป็นพิเศษ ซึ่งได้บัญญัติไว้ในภาคเฉพาะของกฎหมายอาญาฉบับนี้” นั่นก็ เพราะมันเป็นโทษที่มุ่งกระทำต่อชีวิตของนักโทษ และถือว่าโทษประหารชีวิตในความผิดที่ร้ายแรง เป็นโทษเด็ดขาดสถานเดียวที่ไม่ให้ดุลยพินิจแก่ศาล ซึ่งในการลงโทษประหารชีวิตนั้น ศาลจะลงโทษได้ก็ต่อเมื่อกฎหมายได้กำหนดระวางโทษประหารชีวิตไว้ในความผิดฐานนั้นเท่านั้น

ส่วนวิธีการบังคับโทษประหารชีวิต นั้น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32 วรรคสอง ได้บัญญัติไว้ความว่า

“มาตรา 32 วรรคสอง การประหารชีวิตให้ปฏิบัติด้วยการยิงเป้า”²⁴

แสดงว่า โทษประหารชีวิต จะบังคับโทษและทำการประหารชีวิตนักโทษได้เพียงวิธีเดียวเท่านั้น คือ การนำไปยิงเป้า ซึ่งในปัจจุบันสถานที่ที่ใช้ในการประหารชีวิตอย่างเป็นทางการยังไม่ได้

²² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแห่ง ส ป ป ลาว มาตรา 105 วรรคหนึ่ง.

²³ ประมวลกฎหมายอาญา แห่ง ส ป ป ลาว มาตรา 52 วรรค 2, มาตรา 54 และมาตรา 55.

²⁴ ประมวลกฎหมายอาญา แห่ง ส ป ป ลาว มาตรา 32 วรรค 2.

กำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่ในทางปฏิบัตินั้นเมื่อนักโทษที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ประหารชีวิตหากถูกดำเนินคดีหรือถูกคุมขังอยู่ที่จังหวัดใดก็จะทำการประหารชีวิต ณ ที่จังหวัดนั้นๆ ส่วนสถานที่ประหารนั้นก็แล้วแต่เจ้าหน้าที่ในการนั้นจะเห็นสมควร โดยมีขั้นตอนตามที่ได้บัญญัติไว้ในคำแนะนำของประธานศาลประชาชนสูงสุดฉบับเลขที่ 498/สปสส ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2006 ดังต่อไปนี้²⁵

เมื่อมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ประหารชีวิตผู้ใดแล้ว ศาลที่เป็นเจ้าของคดี ต้องสรุปรายงานท่านเจ้าแขวง(ผู้ว่าราชการจังหวัด)อย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษร และเสนอให้ท่านมีความคิดเห็นอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรอีกครั้งเกี่ยวกับเรื่องคดีดังกล่าว แล้วจึงนำส่งสำนวนคดีนั้นไปยังศาลประชาชนสูงสุด (ศาลฎีกา) เพื่อให้ประธานศาลประชาชนสูงสุดออกคำชี้ขาดเป็นครั้งสุดท้ายและเด็ดขาด หากประธานศาลประชาชนสูงสุดมีคำชี้ขาดยืนตามคำพิพากษาที่ถึงที่สุดให้ประหารชีวิตแล้ว ผู้ถูกตัดสินประหารชีวิตมีสิทธิ ร้องขอภัยโทษไปยังประธานประเทศในกำหนดเวลาสามสิบวันนับจากวันที่ประธานศาลประชาชนสูงสุดได้ออกคำชี้ขาด หรือวันที่รับทราบคำชี้ขาดนั้นเป็นต้นไป

การปฏิบัติโทษประหารชีวิตนั้น จะดำเนินได้ภายหลังหนึ่งปี นับจากวันที่ประธานประเทศออกคำตกลงไม่ให้อภัยโทษเป็นต้นไป หรือนับจากวันที่ประธานศาลประชาชนสูงสุดออกคำชี้ขาดเป็นต้นไป ในกรณีที่ไม่มีกรขอภัยโทษ

ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น เป็นการให้ศาลชั้นต้นและชั้นอุทธรณ์ได้พิสูจน์คำตัดสินหรือคำพิพากษาให้ประหารชีวิตของตน โดยการส่งคำตัดสินหรือคำพิพากษาให้ประหารชีวิตดังกล่าวนั้นไปยังศาลประชาชนสูงสุด เพื่อทำการกลั่นกรองคำตัดสิน หรือคำพิพากษา ตลอดจนพยานหลักฐานในสำนวนคดีในเรื่องนั้นๆ ว่ามีความเห็นด้วยกับการลงโทษประหารชีวิตนั้นหรือไม่ ซึ่งหากเห็นด้วยก็จะออกคำชี้ขาดยืนตามการลงโทษให้ประหารชีวิตนั้น แต่ต้องระบุเรื่องสิทธิในการขอภัยโทษไปยังประธานประเทศให้กับผู้ถูกลงโทษประหารชีวิตทราบ

ในกรณีการลงโทษของศาลชั้นต้นกับศาลชั้นอุทธรณ์ไม่สอดคล้องกัน เช่น ในกรณีที่ศาลชั้นต้นตัดสินลงโทษประหารชีวิตผู้ใดแล้ว ถ้าไม่มีการขออุทธรณ์ หรือคัดค้านตามกำหนดเวลายี่สิบวัน ก็ถือว่าคำตัดสินนั้นถึงที่สุด หากผู้ที่ถูกตัดสินลงโทษประหารชีวิตไม่เห็นด้วยกับการตัดสินหรือการลงโทษนั้น ซึ่งในความเป็นจริงก็ไม่ค่อยมีใครที่จะเห็นด้วยกับการลงโทษประหารชีวิตตัวเองอยู่แล้ว เมื่อเป็นเช่นนั้นก็จะยื่นคำร้องขอไปยังศาลอุทธรณ์ เพื่อพิจารณาเป็นชั้นอุทธรณ์ เมื่อศาลชั้นอุทธรณ์พิจารณาแล้วหากเห็นด้วยกับการลงโทษของศาลชั้นต้นแล้วก็จะพิพากษายืน ซึ่งในกรณีนี้คำพิพากษาของศาล

²⁵ โปรดดูคำแนะนำของประธานศาลประชาชนสูงสุดฉบับเลขที่ 498/สปสส ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2006 ได้ในภาคผนวก

อุทธรณ์ถือว่าเป็นคำพิพากษาถึงที่สุดทางเนื้อคดี แต่ในทางข้อกฎหมายนั้นยังให้สิทธิในการขอปลงล้างหรือคัดค้านไปยังศาลชั้นปลงล้างได้ภายในกำหนดหกสิบวัน ถ้าหากไม่มีการขอปลงล้างหรือคัดค้านแล้วถือว่าคำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์นั้นถึงที่สุดและจะได้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่กล่าวมาข้างต้น

แต่ถ้าศาลชั้นอุทธรณ์หากไม่เห็นด้วยกับการตัดสินลงโทษของศาลชั้นต้น ก็มีอำนาจพิพากษาให้กลับ หรือแก้ไขคำพิพากษาของศาลชั้นต้นได้ ซึ่งในกรณีที่ศาลชั้นอุทธรณ์พิพากษาแก้ไขคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ถือว่าคำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์นั้นยังไม่ถึงที่สุด และผู้ที่ได้รับความเสียหายจากคำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์ที่ลงโทษน้อยกว่าศาลชั้นต้น ซึ่งก็คือ อัยการโจทก์ในคดีนั้น ก็ย่อมมีสิทธิคัดค้านไปยังศาลชั้นปลงล้างให้ทำการพิจารณาอีกครั้งได้ ศาลชั้นปลงล้างจะมีอำนาจกระทำได้สองอย่างคือ

1) หากพิจารณาแล้ว เห็นว่าคำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์มีความสอดคล้องเหมาะสมแล้วก็จะพิพากษายืน ซึ่งในกรณีนี้ถือว่าคำพิพากษาของศาลชั้นปลงล้างเป็นคำพิพากษาถึงที่สุดเด็ดขาดจนกว่าจะมีการร้องฟื้นคดีขึ้นใหม่ตามเงื่อนไขและขั้นตอนของการร้องฟื้นคดี

2) หากพิจารณาแล้ว เห็นว่าคำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์ไม่มีความสอดคล้องเหมาะสมและเห็นควรที่จะต้องลงโทษมากกว่าการลงโทษของศาลชั้นอุทธรณ์นั้นแล้ว ศาลชั้นปลงล้างก็จะพิพากษาปลงล้างคำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์นั้น แล้วส่งสำนวนคดีคืนให้ศาลชั้นอุทธรณ์ทำการพิจารณาพิพากษาขึ้นใหม่อีกครั้ง ทั้งนี้ทั้งนั้น ก็เป็นการปฏิบัติตามหลักที่ว่า ศาลชั้นสูงกว่าไม่มีอำนาจเพิ่มโทษหรือลงโทษมากกว่าการลงโทษในคำพิพากษาของศาลชั้นล่างหรือชั้นต่ำกว่า อีกอย่างก็เป็น การให้โอกาสแก่จำเลยได้สิทธิในการต่อสู้คดีอีกชั้นหนึ่ง

อย่างไรก็ดี แม้ว่าศาลชั้นอุทธรณ์ จะพิพากษาแก้ไขหรือกลับคำพิพากษาของศาลชั้นต้นที่ให้ประหารชีวิต ก็ตาม อัยการโจทก์ก็มีสิทธิที่จะไม่คัดค้านคำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์ดังว่านั้น ก็ได้ หากเห็นว่า คำพิพากษาและการกำหนดโทษของศาลชั้นอุทธรณ์ มีความเหมาะสมและชอบด้วยเหตุผลแห่งคดีแล้ว

ในส่วนที่เกี่ยวกับตัวจำเลยที่ต้องโทษประหารชีวิตนั้น แม้ว่าศาลไม่ว่าจะเป็นศาลชั้นอุทธรณ์หรือศาลชั้นปลงล้างจะได้พิพากษาถึงที่สุด และมีคำชี้ขาด ให้ลงโทษประหารชีวิตจำเลยแล้วก็ตาม แต่จำเลยที่ต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิตนั้น ก็ยังมีวิธีที่จะทำให้รอดตายเป็นครั้งสุดท้าย อีกวิธีหนึ่ง ซึ่งวิธีนั้นก็คือ การร้องขอให้อภัยโทษต่อประธานประเทศ กล่าวคือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 วรรคหนึ่ง ได้กำหนดกระบวนการในการนี้ไว้ว่า

“มาตรา 107 วรรคหนึ่ง เมื่อคำตัดสินประหารชีวิตใช้ได้อย่างเด็ดขาด (คำพิพากษา

ถึงที่สุด)แล้ว เพื่อตรวจตราความถูกต้องของคำตัดสิน (คำพิพากษา) ดังกล่าว ประธานศาลประชาชนสูงสุดจะออกคำสั่งชี้ขาดเกี่ยวกับการจัดตั้งประหารชีวิต ถ้าคำชี้ขาดของประธานศาลประชาชนสูงสุดหากยืนตามการลงโทษประหารชีวิตตามคำตัดสิน (คำพิพากษา) ของศาลแล้ว ผู้ถูกตัดสินประหารชีวิต มีสิทธิร้องขอภัยโทษไปยังประธานประเทศภายในกำหนดสามสิบวัน นับจากวันที่ประธานศาลประชาชนสูงสุดออกคำสั่งชี้ขาดหรือวันที่รับทราบคำสั่งชี้ขาดนั้นเป็นต้นไป²⁶

จากบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า แม้จะสิ้นสุดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแล้ว กฎหมายก็ยังให้ออกสแกผู้กระทำความผิดถึงขั้นประหารมีชีวิตอยู่ต่อไปได้ โดยขั้นตอนหรือวิธีการขอภัยโทษ ซึ่งมีกำหนดยื่นออกไปได้สามสิบวัน นับจากวันที่ประธานศาลประชาชนสูงสุดออกคำสั่งชี้ขาดหรือวันที่รับทราบคำสั่งชี้ขาดนั้นเป็นต้นไป จากนั้นถ้าผู้ถูกตัดสินประหารชีวิตหากได้ยื่นคำร้องขอภัยโทษไปยังประธานประเทศแล้ว ก็จะมีผลให้ทุเลาการประหารชีวิตไว้จนกว่าจะมีคำตกลงของประธานประเทศออกมา ถ้าประธานประเทศหากตกลงไม่ให้อภัยโทษแล้ว การประหารชีวิต ก็จะถูกดำเนินการภายหลังหนึ่งปี นับจากวันที่ประธานประเทศได้ออกคำตกลงไม่ให้อภัยโทษเป็นต้นไป หรือหนึ่งปี นับจากวันที่ประธานศาลประชาชนสูงสุดออกคำสั่งชี้ขาดเป็นต้นไปในกรณีที่ผู้ถูกตัดสินประหารชีวิตหากไม่ได้ร้องขอให้อภัยโทษ ตามที่ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 วรรค สอง ความว่า

“มาตรา 107 วรรค สอง การจัดตั้งปฏิบัติโทษประหารชีวิต จะดำเนินได้ ภายหลังหนึ่งปี นับจากวันประธานประเทศออกคำตกลงไม่ให้อภัยโทษเป็นต้นไป หรือนับจากวันที่ประธานศาลประชาชนสูงสุดออกคำสั่งชี้ขาดเป็นต้นไป ในกรณีไม่มีการขอภัยโทษ”²⁷

ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีของการบังคับโทษประหารชีวิตนั้น ได้บัญญัติไว้ในคำแนะนำร่วมของประธานศาลประชาชนสูงสุด อัยการประชาชนสูงสุด และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงป้องกันความสงบสุขฉบับเลขที่ 01 ลงวันที่ 21/11/2003 ความว่า²⁸

การประหารชีวิตให้ปฏิบัติด้วยการยิงเป้า และปิดลับ ในกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องทำอย่างเปิดเผยนั้น ให้ศาลที่เป็นเจ้าของคดีทำหนังสือรายงานไปยังศาลประชาชนสูงสุดเพื่อพิจารณา

ในการปฏิบัติโทษประหารชีวิตนั้น ต้องให้มีคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็น

²⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แห่ง ส ป ป ลาว มาตรา 107 วรรค 1.

²⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แห่ง ส ป ป ลาว มาตรา 107 วรรค 2.

²⁸ โปรดดูคำแนะนำร่วมของประธานศาลประชาชนสูงสุด อัยการประชาชนสูงสุด และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงป้องกันความสงบสุขฉบับเลขที่ 01 ลงวันที่ 21/11/2003 ได้ในภาคผนวก

ประธาน หัวหน้ากองปฏิบัติคำตัดสินของศาล (หัวหน้ากองบังคับคดี) เป็นรองประธาน อัยการ ศาล และองค์การปกครอง ณ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม

ในการเตรียมให้แก่การประหารชีวิตนั้น ต้องมีการขุดหลุมไว้ก่อนการประหารชีวิต ห้ามเด็ดขาดมิให้นำตัวผู้ถูกประหารชีวิตมาขุดหลุมเพื่อฝังตัวเอง สถานที่ประหารชีวิตต้องเป็นป่าช้า หรือเป็นที่ที่ได้กำหนดให้เป็นที่ฝังศพโดยเฉพาะ ก่อนการยิงเป้านั้น ให้ผู้ถูกประหารชีวิตแต่งตัวสวยงาม อาบน้ำ ใส่เสื้อผ้าใหม่ รับประทานอาหารมื้อสุดท้าย มอบรูปเขียน และดอกไม้บูชา แล้วใช้ผ้าสีดำปิดตาผู้ถูกประหารชีวิต นอกจากนี้ให้ใช้ผ้าม่านสีขาวปิดบังตัวไว้เพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่ผู้จะทำการประหารชีวิตนั้นมองเห็นตัวผู้ถูกประหารชีวิต

ก่อนที่จะนำตัวนักโทษออกไปยังหลักประหารนั้น ต้องอนุญาตให้ผู้ถูกประหารชีวิตได้ฝากข้อความไปยังครอบครัว และญาติพี่น้องของเขา โดยทำเป็นจดหมายก็ได้ ถ้าผู้ถูกประหารหากสงสัยเสีย ด้วยวาทะ ก็ให้คณะกรรมการทำจดหมายบันทึกโดยให้ผู้ถูกประหารลงลายมือชื่อไว้ แล้วส่งไปยังครอบครัว หรือญาติพี่น้องของผู้ถูกประหารชีวิตเพื่อรับทราบ

ปืนที่จะใช้ยิงเป้านั้น ให้มีสามกระบอก โดยมีคณะกรรมการเป็นผู้รับผิดชอบควบคุม และบรรจุลูกกระสุนเรียบร้อยแล้วจึงมอบให้เจ้าหน้าที่ผู้จะปฏิบัติตัวจริง เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหรือผู้ทำหน้าที่ประหารนั้นต้องให้มืออย่างน้อยสามคน โดยยืนอยู่ในระยะห่าง 5 เมตร และให้หันไกลปืนพร้อมกันทีเดียว หลังจากที่ยิงเป้าแล้ว คณะกรรมการจะทำการตรวจดูว่าผู้ถูกประหารนั้นได้เสียชีวิตแล้วหรือยัง หากยังไม่ตายก็จะทำการยิงซ้ำอีกจนกว่าจะตาย จากนั้นคณะกรรมการจะได้ทำจดหมายบันทึกไว้ว่า ลูกกระสุนถูกก็ถูก แต่ละลูกแต่ละนัดถูกจุดใดตรงไหน

ห้ามมอบศพของผู้ถูกประหารชีวิตให้แก่ครอบครัว หรือญาติพี่น้องของเขานำไปทำพิธีไหว้ศพ หรือฃงน แต่ศพนั้นต้องมีหีบห่อ หรือโรงศพ แล้วทำการปฏิบัติตามประเพณี โดยนิมนต์พระมาทำพิธีทางศาสนา ถ้าผู้ถูกประหารหากไม่ถือศาสนาพุทธ ก็ให้ปฏิบัติตามศาสนาที่เขาถืออยู่ จากนั้นจึงทำการฝังศพดังกล่าว

เมื่อทำการประหารชีวิตเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการที่รับผิดชอบงานนั้นจะต้องทำการสรุป ประเมินผลที่ได้รับจากปฏิบัติงานและเสียงสะท้อนจากสังคมมีอย่างไร แล้วรายงานไปยังศาล ประชาชนสูงสุด อัยการประชาชนสูงสุด และกระทรวงป้องกันความสงบสุข รับทราบและเพื่อจะได้รายงานต่อชั้นตอนต่อไป